

Nr 163.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående årliga understöd åt avlidne överkonstapeln Oskar Bernhard Rooslings änka och barn; given Stockholms slott den 15 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till avlidne överkonstapeln Oskar Bernhard Rooslings änka Ebba Olivia Roosling, född Olsson, och makarnas minderåriga barn Karin Margareta, Gunborg Margareta, Sigrid Elvira Margareta, Erik Gustaf och Anna Lisa Margareta må från och med år 1918 å allmänna indragningsstaten utgå årliga understöd å sammanlagt högst 1,200 kronor, att till dem utbetalas enligt de grunder, som i 7 och 9 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete närmare angivas.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 15 mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anförde:

»Överkonstapeln vid straffängelset i Örebro Oskar Bernhard Roosling blev den 22 augusti 1917 under tjänstgöring vid nämnda fängelse av därstädes förvarade straffångnen Gustaf Adolf Reinhold Lidbom så svårt misshandlad, att han den 29 i samma månad avled av vid miss-handeln erhållna skador.

Roosling var född den 7 februari 1872 samt i äktenskap förenad med Ebba Olivia Olsson, född den 29 mars 1879. Vid sin död efterlämnade han, förutom änkan, följande i äktenskapet med henne födda barn, nämligen Karin Margareta, född den 10 maj 1907, Gunborg Margareta, född den 3 oktober 1908, Sigrid Elvira Margareta, född den 17 augusti 1911, Erik Gustaf, född den 29 april 1913, samt Anna Lisa Margareta, född den 13 januari 1915.

Roosling inträdde i fångvårdens tjänst den 1 juni 1907 samt erhöll den 22 december 1910 styrelsens konstitutorial såsom ordinarie överkonstapel. I sådan egenskap uppbar Roosling lön 1,000 kronor,

tjänstgöringspenningar 550 kronor, ett ålderstillägg 100 kronor, beklädnadsersättning 100 kronor samt hyresersättning och vedanslag 480 kronor eller tillsammans 2,230 kronor för år.

Då Roosling var delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, äro hans hustru och barn berättigade till pension från sagda kassa, uppgående jämlikt bestämmelserna i förnyade nådiga reglementet den 15 december 1916 för kassan till sammanlagt 540 kronor för år.

Enligt upprättad bouppteckning efter Roosling utgjorde boets behållning 510 kronor 25 öre.

Sedan Lidbom vid rådhusrätten i Örebro blivit ställd under tilltal för den av honom föröfvade misshandeln, har rådhusrätten genom beslut den 20 september 1917 förordnat om undersökning av Lidboms sinnesbeskaffenhet samt i avbidan på utlåtande härom förklarat målet vilande. I detta mål har änkan Roosling yrkat, att Lidbom måtte förpliktas till henne och makarna Rooslings barn utgiva skadestånd.

Uti underdånig skrivelse den 7 januari 1918 har fängvårdsstyrelsen anhållit, att åt Rooslings efterlevande måtte av allmänna medel beredas ersättning; och har styrelsen till stöd härför anfört bl. a. följande:

Fängvårdsstyrelsen.

Då Lidbom, så vitt rannsakningshandlingarna i målet utvisade, saknade tillgångar, torde änkan Roosling icke äga utsikt att av honom utbekomma den ersättning, som i målet kunde tillerkännas henne. Det torde därför tillkomma staten att hålla henne och hennes barn skadeslösa för den ekonomiska förlust, de genom Rooslings frånfälle lidit.

Den pension, som tillkomme Rooslings efterlevande, kunde icke anses tillräcklig för deras uppehälle, allra minst under nu rådande dyrtid. Av enskilda personer hade till hjälp för Rooslings familj insamlats medel, som, enligt vad styrelsen hade sig bekant, uppginge till 14,085 kronor 50 öre och såsom en behållen fond ställts under förvaltning av två gode män, genom vilka komme att till änkan utbetalas den årliga räntan å beloppet. Den förbättring i sin ställning, som den efterlevande familjen sålunda vunnit genom enskildas hjälpsamhet, torde icke böra medföra, att staten undandroge sig det stödjande ingripande, som eljest torde ålegat densamma gentemot änka och minderåriga barn efter en statstjänsteman, som dödsats under utövande av sin tjänst.

Som enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada i följd av olycksfall i arbete ersättning icke utginge för skada, vilken, såsom här varit fallet, uppsåtligen förorsakats av tredje man, där denne ej haft ledning av eller uppsikt över arbetet, samt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, i vilken lag dylikt undantag från lagens tillämpning icke förekomme, trätt i kraft först den 1 januari 1918, torde ersättning till Rooslings efterlevande enligt någondera av sagda lagar icke utan vidare kunna utgå. Om åter olycksfallet inträffat allenast några månader senare eller efter 1918 års ingång, syntes det styrelsen, som om Rooslings efterlevande skulle varit berättigade till ersättning enligt 1916 års

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 146 häft. (Nr 162--163.) 2

lag, jämförd med nådiga kungörelsen den 30 november 1917 angående särskilda bestämmelser i fråga om lagens tillämpning å arbetare, som användes till arbete för statens räkning.

Med hänsyn härtill funne styrelsen, att Rooslings efterlevande under för handen varande synnerligen ömmande omständigheter borde tillgodoses med årligt underhåll till belopp ej understigande vad som skulle utgå enligt de i sistnämnda försäkringslag angivna grunder.

Efter lagens bestämmelser skulle såsom ersättning utgivas dels till änkan en livränta från dödsfallet, så länge hon levde ogift, å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av Rooslings årliga arbetsförtjänst och dels till vart och ett av hans minderåriga barn en livränta från dödsfallet till dess barnet uppnått femton års ålder, å ett årligt belopp, motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten, dock att, därest sålunda bestämda livräntor skulle för år sammanlagt överstiga två tredjedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, de skulle i förhållande till vad på en var livräntetagare belöpte nedsättas till detta belopp, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfore, samt att vid livräntornas bestämmande ej finge tagas i beräkning den del av samma arbetsförtjänst, som översköte 1,800 kronor.

Under iakttagande härav skulle ifrågavarande livräntor komma att utgöra för änkan Roosling 450 kronor och för vart och ett av hennes barn 300 kronor för år, med sådan nedsättning för en var livräntetagare att sammanlagda beloppet för år icke överstege 1,200 kronor.

På grund av vad fångvårdsstyrelsen sålunda anfört, har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes hos riksdagen göra framställning därom, att till Rooslings änka och makarnas fem minderåriga barn finge från statsverket beviljas ersättning, utgående såsom livräntor i enlighet med grunderna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete till förenämnda belopp å sammanlagt 1,200 kronor för år eller till det högre belopp, som Kungl. Maj:t med hänsyn till omständigheterna vid Rooslings fränfalle kunde finna skäligt.

Statskontoret.

Statskontoret har i avgivet utlåtande framhållit att, om ock de föreslagna pensionerna måhända icke kunde sägas vara påkallade av ett oavvisligt behov, staten dock syntes, med hänsyn till att Roosling ljust döden under utövning av sin tjänst, i sin mån böra bidra till beredande åt familjen av nödiga existensmedel. Statskontoret, som ej kunde tillstyrka högre ersättning åt Rooslings efterlevande, än som skulle tillkommit dem, därest lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete varit å dem tillämplig, hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att till änkan Roosling och hennes barn finge från och med 1918 års början å allmänna indragningsstaten utgå ett årligt belopp av sammanlagt 1,200 kronor enligt de grunder, som i förutnämnda lag den 17 juni 1916 §§ 7 och 9 närmare angåves.

I likhet med fängvårdsstyrelsen och statskontoret finner jag det vara med billighet och rättvisa förenligt, att det allmänna träder hjälpende emellan för att lindra den svåra belägenhet, vari Rooslings efterlevande blivit försatta. Visserligen har genom enskildas mellankomst insamlats ett efter änkan Rooslings förhållanden ej oansenligt belopp, men i betraktande av de förhållanden, under vilka Roosling blivit dödad, anser jag, att någon avgörande hänsyn ej bör tillerkännas denna omständighet, då det gäller att bestämma statens ersättningsskyldighet gentemot hans efterlevande.

Departements-
chefen.

Ehuru lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete icke är tillämplig på förevarande fall, håller jag dock, i likhet med myndigheterna, före, att understödets storlek böra bestämmas i enlighet med de grunder, som angivas i 7 och 9 §§ av nyssnämnda lag. Enligt dessa grunder kommer understödets sammanlagda belopp att till en början belöpa sig till det av myndigheterna föreslagna beloppet 1,200 kronor för år för att successivt minskas efter de närmare föreskrifter, som innehållas i berörda lagrum.

Med stöd av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till avlidne överkonstapeln Oskar Bernbard Rooslings änka Ebba Olivia Roosling, född Olsson, och makarnas minderåriga barn Karin Margareta, Gunborg Margareta, Sigrid Elvira Margareta, Erik Gustaf och Anna Lisa Margareta må från och med år 1918 å allmänna indragningsstaten utgå årliga understöd å sammanlagt högst 1,200 kronor, att till dem utbetalas enligt de grunder, som i 7 och 9 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete närmare angivas.»

Vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Henry Lindberg.